

Dnr 2004/000002

Karlsborgs kommun
Kulturförvaltningen
K Lorentz

2004-03-15

Handikappolitiskt program

Yttrande från Kulturnämnden

Regeringens proposition 1999/2000:79 *Från patient till medborgare*, visar klart och tydligt att fokus har ändrats när det gäller inställning till människor med olika typer av funktionshinder. Funktionshinder är en naturlig variation hos befolkningen och statistiken säger att var femte person i yrkesverksam ålder har någon form av funktionshinder. Man har t ex konstaterat att 5-10 % har problem som kan diagnostiseras som dyslexi.

Nationella mål för handikappolitiken är:

- en samhällsgemenskap med mångfald som grund
- att samhället utformas så att människor med funktionshinder i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet
- jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionshinder

Det handikappolitiska arbetet ska särskilt inriktas på:

- att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder
- att förebygga och bekämpa diskriminering mot personer med funktionshinder
- att ge barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder förutsättningar för självständighet och självbestämmande

Följande arbetsområden ska prioriteras under de närmaste åren:

- att se till att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer
- att skapa ett tillgängligt samhälle
- att förbättra bemötandet

De lagar som är aktuella i detta sammanhang är Plan- och bygglagen, Skollagen, Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS samt Bibliotekslagen.

Biblioteken

I Bibliotekslagen § 8 kan man läsa: *folk- och skolbibliotek skall ägna särskild uppmärksamhet åt funktionshindrade samt invandrare och andra minoriteter bl a genom att erbjuda litteratur på andra språk än svenska och i former särskilt anpassade till dessa gruppers behov.*

Biblioteken har en lång tradition när det gäller att tillhandahålla litteratur och information till grupper med funktionshinder. Utlåning av talböcker t ex började redan på 1960-talet och Tal- och punktskriftsbiblioteket har spelat en avgörande roll i utvecklingen av medier för synskadade. EU har stött ett projekt med titeln *Open Media* som Göteborgs stadsbibliotek har initierat och som nu, drygt tio år senare, finns på ett stort antal bibliotek i Västra Götaland. *Open Media* är en datorarbetsplats med program för talsyntes, förstoring, dyslektiska problem m m. I projektet har också en ny yrkesgrupp utbildats: läs- och skrivtekniker som rekryterats bland personer med funktionshinder. Biblioteken tillhandahåller ett flertal medier såsom lättläst, bok och band, storstilsböcker, talböcker på CD, s k "Daisy" m m. Högskolestuderande har möjlighet att få sin kurslitteratur inläst.

I ett Karlsborgsperspektiv

Genom EU-projektet *Bryggan* har huvudbiblioteket fått tillgång till en specialdesignad datorarbetsplats för personer med funktionshinder. Biblioteket har även de olika typer av medier som nämnts ovan samt har också möjlighet att komplettera från andra bibliotek med ansvar för denna typ av medier. Biblioteket bedriver s k *Boken kommer*-verksamhet till låntagare som inte på egen hand kan ta sig till biblioteket.

Handikappolitiskt program

Som anges i de övergripande målen, skall funktionshinderperspektivet ingå som en naturlig del i varje verksamhet. Enligt förslaget skall år 2004 nämnder och styrelser påbörja ett arbete med att ta fram handlingsplaner med åtgärdsförslag inom åtta prioriterade områden. Kulturnämnden har påbörjat ett arbete med en s k biblioteksplan, där verksamheter för personer med funktionshinder kommer att ingå. För att detta arbete skall kunna genomföras på ett godtagbart sätt, kommer kulturförvaltningen att göra en inventering av hur det ser ut i kommunen: typer av funktionshinder, åldersstruktur, behov m m. Hittills har kulturnämnden fördelat medel till föreningar för personer med funktionshinder, ett samarbete som kan utvecklas. Vidare har personal på kulturförvaltningen deltagit i en nyligen anordnad utbildning i de speciella krav som gäller för att skriva webbaserad text. Personal skall även genomgå en grundutbildning i de program som finns tillgängliga i den dator som finns för personer med funktionshinder; deltagande i distanskurs för att skriva lättläst är också inplanerad.

Med hänvisning till ovanstående har kulturnämnden påbörjat ett *konkret arbete* med de föreslagna standardreglerna för *tillgänglighet, personalutbildning och handikapporganisationer*, inom ramen för vad kulturnämndens budget medger. Under budgetarbetet för 2004, var dessa frågor inte aktuella, vilket givetvis är en svårighet i planeringen. Den i programförslaget använda termen *skall*, ställer stora krav på finansiering, vilket i dagens ekonomiska läge kan medföra svårigheter. I den till svenska översatta originaltexten till FN:s standardregler, framgår att termen bör används ... *Staterna bör* ... Vid

en kontroll i regeringens proposition är termvalet skiftande. Socialminister Lars Engqvist skriver i förordet: ... *Den handlingsplan vi nu lagt fram kommer att innebära förändringar i samhället. Men vi vet också att det återstår mycket arbete innan planen är genomförd. Vi vet att allt inte kan ske omedelbart men vi vill tydligt visa att handikappolitiken ska ha en ny inriktning. Och att ansvaret är gemensamt. Det är bara med ett gemensamt ansvar vi kan bygga ett samhälle för alla.* ... På lokal nivå, som på alla nivåer, är det givetvis mycket viktigt att en samordning över förvaltningsgränserna sker, så att medlen används effektivt. Statens kulturråd fördelar medel till kommuner som vill främja tillgång till kultur, ett område som, enligt programförslaget, skall behandlas 2005. I begreppet kultur ingår givetvis bibliotek, som spelar en stor roll som mötesplatser för alla kommuninvånare.

Det är tillfredställande att kommunen nu får ett handikappolitiskt program som ger nämnder och styrelser ett grunddokument att arbeta efter, ett dokument som för övrigt är klart och tydligt uppställt. Det är viktigt att intentionerna så långt som är möjligt omsätts i praktiken och inte endast blir en plan.

